

Acta Juris Stetinensis

2023, nr 2 (vol. 43), 223–232
ISSN (print) 2083-4373 ISSN (online) 2545-3181
DOI: 10.18276/ais.2023.43-14

Tomasz Kamiński

dr hab., prof. WAT

Uniwersytet Warszawski

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie

e-mail: t.kaminski@wpia.uw.edu.pl

ORCID: 0000-0002-8595-0157

OPEN ACCESS

Karol Karski

prof. dr hab.

Uniwersytet Warszawski

e-mail: k.karski@wpia.uw.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0757-6283

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „40 lat konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza – bilans i perspektywy”

Uniwersytet Warszawski, 29–30 września 2022 roku

W dniach 29–30 września 2022 roku w budynku Collegium Iuridicum II Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa zatytułowana „40 lat konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza – bilans i perspektywy”. Konferencja została zorganizowana przez Zakład Międzynarodowego Prawa Publicznego WPiA UW. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego konferencji był prof. UW dr hab. Karol Karski (Kierownik Zakładu Międzynarodowego Prawa Publicznego WPiA UW), a Wiceprzewodniczącym – dr hab. Tomasz Kamiński (adiunkt w ww. Zakładzie i prof. WAT).

Konferencja została objęta patronatem honorowym przez Ministra Marka Gróbarczyka, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury Rzeczypospolitej

Polskiej, Pełnomocnika rządu ds. gospodarki wodą oraz inwestycji w gospodarce morskiej i wodnej.

Konferencja została zaplanowana z okazji okrągłego jubileuszu zawarcia konwencji o prawie morza (zwanej dalej UNCLOS)¹. Konwencja ta była efektem prac III konferencji prawa morza obradującej pod auspicjami ONZ i zwołanej na podstawie rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 3067 (XXVIII) przyjętej 16 listopada 1973 roku². Konferencja obradowała na corocznych sesjach, trwających od kilku tygodni do około dwóch miesięcy i odbywających się z reguły w siedzibie ONZ w Nowym Jorku lub biurze tej organizacji w Genewie. Wyjątkiem były obrady drugiej sesji, która odbyła się od 20 czerwca do 29 sierpnia 1974 roku w Caracas, w Wenezueli oraz wieńczące XI sesję konferencji uroczyste wyłożenie konwencji wraz z Aktem końcowym konferencji, do podpisu, które miało miejsce w Montego Bay, na Jamajce, w dniu 10 grudnia 1982 roku. Konwencja ma 157 sygnatariuszy, a obecnie jej stronami jest 168 podmiotów prawa międzynarodowego. Oprócz państw, stroną konwencji jest także Unia Europejska. Konwencja weszła w życie 16 listopada 1994 roku, a Polska jest jej stroną od 13 listopada 1998 roku³.

Zdaniem organizatorów, ten stosunkowo długi okres od wyłożenia konwencji do podpisu, w połączeniu z prawie 30-letnim stażem stosowania jej postanowień, pozwalał na podjęcie rozważań co do trafności przyjętych rozwiązań ujętych w postanowieniach konwencji oraz pokuszenie się o wskazanie kolejnych wyzwań rysujących na drodze dalszego jej stosowania. W podejmowanych tematach uczestnicy konferencji dokonywali analizy wzajemnych relacji postanowień konwencji z normami zwyczajowego prawa morza, identyfikowali problemy związane ze stosowaniem tej regulacji oraz podejmowali refleksję nad aspektami kluczowymi dla dalszego rozwoju tej gałęzi prawa międzynarodowego. Obrady konferencji miały być także w zamierzeniach organizatorów okazją do złożenia hołdu dla nieżyjących już badaczy międzynarodowego prawa morza, związanych z Uniwersytetem Warszawskim, których aktywność zawodowa i twórczość naukowa przypadły na czas III konferencji prawa morza. W konferencji, oprócz prawników specjalizujących

1 Convention on the Law of the Sea, 1982, 1833 UNTS 3, 21 ILM 1261 (1982), Dz.U. z 2002 r. Nr 59, poz. 543.

2 A/RES/3067(XXVIII), <https://digitallibrary.un.org/record/190997> (dostęp 31.10.2022).

3 Oświadczenie rządowe z dnia 23 czerwca 2001 r. w sprawie mocy obowiązującej Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, sporządzonej w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r., oraz Porozumienia w sprawie implementacji części XI Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r., sporządzonego w Nowym Jorku dnia 28 lipca 1994 r. (Dz.U. z 2002 r. Nr 59, poz. 544); United Nations Treaty Collection, Registration No. 31363, United Nations Convention on the Law of the Sea, <https://treaties.un.org/Pages/showDetails.aspx?objid=0800000280043ad5> (dostęp 31.10.2022).

się w prawie międzynarodowym publicznym, w tym w szczególności w międzynarodowym prawie morza, reprezentujących krajowe i międzynarodowe ośrodki akademickie, udział wzięli także przedstawiciele nauk o bezpieczeństwie oraz praktycy zajmujący się stosowaniem postanowień konwencji, a wśród nich oprócz prawników warto wskazać także na obecność przedstawicieli Komisji ONZ ds. Granic Szelfu Kontynentalnego (UN Commission on the Limits of the Continental Shelf, UN CLCS).

Konferencja miała bardzo elegancką oprawę. Odbyła się w budynku Collegium Iuridicum II Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, a pierwszy dzień obrad zakończony został uroczystą kolacją, która odbyła się we wnętrzach Hotelu Europejskiego (obecnie Raffles Europejski Warsaw). Stworzono wówczas możliwość kontynuacji interesującej wymiany poglądów naukowych.

W panelu otwierającym obrady wystąpienia wprowadzające przedstawili: Minister Marek Gróbarczyk, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UW prof. dr hab. Tomasz Giaro oraz Kierownik Zakładu Międzynarodowego Prawa Publicznego WPiA UW prof. UW dr hab. Karol Karski. Głos zabrał również Wiceprzewodniczący jej Komitetu Organizacyjnego. Odtworzony został także na ekranie adres skierowany do organizatorów i gości konferencji przez Kitack Lim - Sekretarza Generalnego Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO).

Obrady konferencji podzielono na dziewięć paneli, z czego pięć odbyło się pierwszego dnia konferencji. Wprowadzeniem do nich był referat prof. dr. hab. Jerzego Menkesa (SGH) „Rocznica KPM czy epitafium dla konferencji kodyfikacyjnych?”, niezwykle trafnie przedstawiający swoistą zadyszkę, jaką złapała ONZ w procesie kodyfikacji prawa międzynarodowego w czwartej dekadzie po ustanowieniu tej organizacji. Wystarczy wskazać, że część z przyjętych wówczas konwencji spotkała się z nikłą aprobatą społeczności międzynarodowej, jak to miało miejsce w przypadku konwencji wiedeńskiej z 1978 roku o sukcesji państwa w stosunku do traktatów, która pomimo przyjęcia niezbyt wysokiego progu ratyfikacji na poziomie 15 państw weszła w życie dopiero w połowie lat dziewięćdziesiątych XX wieku, a jej siostrzanej konwencji z 1983 roku poświęconej sukcesji wobec mienia, archiwów i długów państwowych sztuka ta nie udała się do dnia dzisiejszego. Podobnie sytuacja miała się z kodyfikacją prawa dyplomatycznego, gdzie konwencja wiedeńska z 1975 roku o stosunkach dyplomatycznych pomiędzy państwami a organizacjami międzynarodowymi o charakterze powszechnym z 1975 roku także do dziś nie weszła w życie, choć od lat brakuje już tylko złożenia jednego dokumentu ratyfikacyjnego, aby Sekretarz Generalny ONZ, jako depozytariusz, mógł ogłosić jej rychłe wejście w życie. Przyjęty natomiast pod koniec lat osiemdziesiątych (w 1989 roku) projekt Komisji Prawa Międzynarodowego, będącej ciałem doradczym Zgromadzenia Ogólnego, powołanym dla wspomnienia tego organu w dziele kodyfikacji

i rozwoju prawa międzynarodowego, poświęcony statusowi kuriera dyplomatycznego i poczty dyplomatycznej, pozostał do dziś dnia projektem, albowiem szanse na zawarcie na jego podstawie konwencji międzynarodowej uznano za na tyle nikłe, że w ogóle nie zdecydowano się na zwołanie międzyrządowej konferencji międzynarodowej, która miałaby zająć się rozpatrzeniem tego zagadnienia. Na tym tle fakt zawarcia konwencji prawa morza po ponad dziesięciu latach negocjacji, jak również szerokie przyjęcie tego dokumentu nabiera niewątpliwie dodatkowego znaczenia, stanowiąc swoiste zwieńczenie dużych kodyfikacji prawa międzynarodowego podejmowanych w drodze zawierania konwencji międzynarodowych pod egidą ONZ.

Tematyka poszczególnych paneli oddaje zakres głównych problemów pojawiających się w związku ze stosowaniem postanowień UNCLOS, jak również tendencji i wyzwań dla rozwoju międzynarodowego prawa morza.

Przewodniczenie panelom powierzono, co do zasady, zaproszonym gościom, z którego to przywileju wywiązywali się znakomicie, przedstawiając krótkie wprowadzenia do powierzonych im opiece obszarów tematycznych oraz starając się pilnować dyscypliny czasowej poszczególnych wystąpień, co w świecie akademickim nigdy nie było zadaniem szczególnie prostym. Kolejność paneli została ustalona na podstawie tradycyjnej systematyki prawa morza, potwierdzonej między innymi przez UNCLOS, zalecającą rozpatrywanie tej dziedziny prawa międzynarodowego począwszy od statusu obszarów morskich, a następnie rozwijanie zagadnień szczegółowych. Należy jednak zaznaczyć, że na ostateczną kolejność paneli wpływ miały także indywidualne prośby prelegentów, stąd też niekiedy zagadnienia o zbliżonej tematyce bywały rozdzielane rozważaniami poświęconymi innym aspektom prawa morza. Sytuacja taka miała miejsce w przypadku paneli I i IV dotyczących obszarów morskich i kwestii ich delimitacji oraz paneli II i VII poświęconych ochronie środowiska morskiego. Dla celów sprawozdawczych zostaną one jednak omówione łącznie.

Pierwszemu panelowi, poświęconemu statusowi obszarów morskich i ich delimitacji, przewodniczyła prof. dr Małgosia Fitzmaurice z Queen Mary University of London. Panel otwierało wystąpienie poświęcone przypomnieniu sylwetki i dorobku prof. Wojciecha Góralczyka, byłego Dziekana oraz Kierownika Zakładu Międzynarodowego Prawa Publicznego WPiA UW, wybitnego eksperta w dziedzinie obszarów morskich i uczestnika III konferencji prawa morza, przedstawione przez prof. K. Karskiego, który miał zaszczyt i przyjemność być ostatnim

asystentem prof. Góralczyka na samym początku swojej kariery uniwersyteckiej⁴. Kolejne wystąpienia dotyczyły kwestii merytorycznych zawartych w tytule panelu. I tak, prof. UMK dr hab. Marcin Kałduński przedstawił zagadnienia związane z metodologią delimitacji obszarów morskich, zwracając uwagę na praktykę stosowania odnośnych postanowień UNCLOS w toku rozstrzygania sporów międzynarodowych w sporach powstałych w związku z nakładającymi się na siebie roszczeniami terytorialnych państw nadbrzeżnych⁵. Prof. T. Kamiński przedstawił szeroko występujący problem wysuwania nadmiernych i nieuzasadnionych roszczeń przez państwa nadbrzeżne z powołaniem się na instytucje zatok historycznych i prostych linii podstawowych, wpisujący się w nasilające się w II połowie XX wieku zjawisko tzw. Pełzającej jurysdykcji państw nadbrzeżnych⁶, a Wojciech Zdanowicz (dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie) scharakteryzował kwestię tworzenia planów zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich⁷.

Delimitacja i status obszarów morskich omawiane były także podczas IV panelu konferencji prowadzonego przez prof. Vasilkę Sancin będącą dyrektorem Instytutu Prawa Międzynarodowego i Stosunków Międzynarodowych na Uniwersytecie w Ljubljanie. Rozważania te, poza referatem prof. dr hab. Zdzisława Brodeckiego i dr. Pawła Chyca poświęconym rozważaniom co do statusu przestrzeni eksterytorialnej na przykładzie Układu antarktycznego⁸, dotyczyły statusu szelfu kontynentalnego i były prowadzone przez wiceprzewodniczącego i członków UN CLCS. Uczestnictwo ekspertów biorących udział w pracach tego wyspecjalizowanego ciała ONZ mającego charakter techniczny i składającego się w dużej mierze z geologów wydaje się zdaniem organizatorów szczególnie atrakcyjną gratką dla zebranych przedstawicieli środowiska prawniczego, którzy mieli okazję zapoznać się z praktycznymi i niezwykle interesującymi nakreślonymi aspektami dotyczącymi ustalania zewnętrznych granic, ale i zasadami rozgraniczania nakładających się na siebie roszczeń państw co do szelfu kontynentalnego. W tym obszarze przedstawiono trzy referaty, przy czym pierwsze dwa zostały wygłoszone na sali, a trzeci autorstwa prof. dr. Tanga

4 Prof. dr hab. Karol Karski (UW), *Prawo morza w dorobku Profesora Wojciecha Góralczyka: Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, eksperta w zakresie obszarów morskich, uczestnika III Konferencji Prawa Morza ONZ, mojego Mistrza.*

5 Prof. UMK dr hab. Marcin Kałduński, *Metodologia delimitacji obszarów morskich - bilans i perspektywy.*

6 Prof. WAT dr hab. Tomasz Kamiński (UW, WAT), *Kropla drąży skałę... O kodyfikacji statusu zatok historycznych i prostych linii podstawowych oraz o tzw. pełzającej jurysdykcji państw nadbrzeżnych.*

7 Wojciech Zdanowicz, *Proces tworzenia planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich RP w kontekście obszarów wód zgodnie z konwencją UNCLOS.*

8 Prof. dr hab. Zdzisław Brodecki, dr Paweł Chyc (Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu w Gdyni), *Układ Antarktyczny - perła w koronie prawa przestrzeni eksterytorialnej.*

Yonga z Chin został odtworzony za pomocą sprzętu audio-wideo. Pierwszy z nich został zaprezentowany przez Marcina Mazurowskiego – Wiceprzewodniczącego Komisji i zawierał ocenę roli pełnionej przez UN CLCS z perspektywy 25 lat jej funkcjonowania⁹. Kolejny referat dotyczący statusu prawnego dna morskiego został przedstawiony przez dr. Aldino Santos de Campos, członka Komisji wywodzącego się z Portugalii¹⁰, a ostatni odnosił się do praktyki Chin w zakresie wyznaczania szelfu kontynentalnego¹¹.

Prowadzenie drugiego panelu konferencji objął prof. dr hab. Zdzisław Brodecki. Pierwszy z omawianych w nim tematów, przedstawiony przez dr. Konrada Marciniaka (dyrektora Departamentu Prawno-Traktatowego MSZ) miał charakter ogólny i obejmował refleksje autora na temat konwencji jubilatki jako „Konstytucji mórz i oceanów”¹², natomiast kolejne dotyczyły ochrony środowiska morskiego. O współczesnej istotności tych zagadnień najlepiej świadczy skala zainteresowania środowiska naukowego albowiem tematyce tej poświęcono także VII panel konferencji, któremu przewodniczyła prof. Maja Serśić, Kierownik Zakładu Prawa Międzynarodowego na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Zagrzebiu¹³.

Prezentacja tej tematyki rozpoczęła się od referatu prof. UG dr hab. Doroty Pyć co do znaczenia UNCLOS w zrównoważonym zarządzaniu Oceanem Światowym¹⁴ oraz wystąpienia prof. Mai Serśić dotyczącego bezpośrednio regulacji części XII UNCLOS poświęconej ochronie i zachowaniu środowisku morskiego¹⁵.

9 Marcin Mazurowski (Wiceprzewodniczący UN CLCS), *The Role of the Commission on the Limits of the Continental Shelf. 25th Anniversary*.

10 Dr Aldino Santos de Campos (Portuguese Catholic University, członek UN CLCS), *The Law of the Seabed 40 years after UNCLOS*.

11 Prof. dr Tang Yong (członek UN CLCS, Director of EEZ & Continental Shelf Center, Second Institute of Oceanography, MNR), *The Practice of delineation of continental Shelf in China and Belt & Road*.

12 Dr Konrad Marciniak (Dyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego MSZ), *Konwencja NZ o prawie morza jako „Konstytucja mórz i oceanów”: uwagi z perspektywy 40-lecia sporządzenia Konwencji*.

13 Referatów dotyczących tej tematyki było łącznie osiem, przy czym ostatni z nich, zatytułowany *Ocena oddziaływania na środowisko jako obligatoryjny element procesu układania podmorskich rurociągów, w optyce państw basenu Morza Bałtyckiego* został zaprezentowany kolejnego dnia konferencji przez mgra Rafała Szewczyka ze Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UW, podczas panelu poświęconego prawom państw do dostępu i eksploatacji mórz prowadzonego przez prof. T. Kamińskiego.

14 Prof. UG dr hab. Dorota Pyć, *Znaczenie UNCLOS w zrównoważonym zarządzaniu Oceanem Światowym*.

15 Prof. dr Maja Serśić (Uniwersytet w Zagrzebiu), *Environmental Law of the Sea and Part XII of the UN Law of the Sea Convention*.

Postanowienia UNCLOS w kwestii ochrony środowiska były jeszcze przedmiotem krytycznej analizy przeprowadzonej przez prof. dr Małgorzatę Fitzmaurice, która przedstawiła referat poświęcony statusowi wielorybów, jako ssaków morskich¹⁶ oraz rozważań prof. UG dr. hab. Macieja Nyki, określającego konwencję mianem źródła nie tylko norm, ale i inspiracji w ochronie środowiska¹⁷. Kolejne referaty dotyczyły zagadnień szczegółowych. I tak, dwoje badaczy z Chorwacji¹⁸ i Słowenii¹⁹ podjęło kwestię bioróżnorodności morskiej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem jurysdykcji państwowej analizując postęp i zakres negocjacji co do zawarcia porozumienia międzynarodowego w tej sprawie, a dr Zuzanna Peplowska-Dąbrowska wraz z prof. dr Ivą Tuhtan Grgić, przy czym pierwsza z nich była obecna na sali obrad, a druga występowała on-line, przedstawiły wspólnie opracowany referat dotyczący odpowiedzialności za zanieczyszczenie morza olejami²⁰.

Kolejnemu panelowi, który miał miejsce tuż przed przerwą na lunch i dotyczył przyjrzeniu się praktyce stosowania UNCLOS w orzecznictwie organów i trybunałów międzynarodowych, przewodziła prof. D. Pyć. Rozpoczęliśmy go tzw. mocnym uderzeniem w postaci przedstawionego on-line arcyciekawego referatu prof. dr. hab. Stanisława Pawlaka, sędziego Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza (ITLOS) poświęconego roli trybunału w rozstrzyganiu sporów z badanego zakresu²¹. Później zaś też nie spuszczaliśmy z tonu, prezentując referat prof. Vasilki Sancin dotyczący roli konwencji prawa morza w jurysprudencji organów powołanych dla ochrony praw człowieka, przedstawiony na przykładzie prac Komitetu Praw Człowieka ONZ²². Panel dopełniały równie interesujące referaty dotyczące

16 Prof. dr Małgosia Fitzmaurice (Queen Mary University of London), *Too Vague and not Enough: the UNCLOS Provisions on Regulation of Marine Mammals as exemplified by Whales.*

17 Prof. UG dr hab. Maciej Nyka, *Konwencja Narodów Zjednoczonych o Prawie Morza – źródło norm i inspiracji w międzynarodowej ochronie środowiska morskiego.*

18 Doc. dr Trpimir Mihael Šošić (Uniwersytet w Zagrzebiu), *The Future Agreement on Marine Biological Diversity in Areas beyond National Jurisdiction: A Treaty Implementing the United Nations Convention on the Law of the Sea?*

19 Doc. dr Masa Kovic Dine (Uniwersytet w Ljublanie), *Marine protected areas in ABNJ: current framework and proposals under the BBNJ negotiations.*

20 Dr Zuzanna Peplowska-Dąbrowska (UMK), prof. dr Iva Tuhtan Grgić (Uniwersytet w Rijeci), *Article 235 LOSC and international liability regime for oil pollution damage: cracks on the system as shown by recent case law.*

21 Prof. dr hab. Stanisław Pawlak (UW, ITLOS), *The role of the International Tribunal for the Law of the Sea.*

22 Prof. dr Vasilka Sancin (Uniwersytet w Ljublanie), *The role of the UNCLOS in jurisprudence of human rights treaty-bodies: example of the UN Human Rights Committee.*

repcji orzecznictwa MTS przez sądy krajowe²³ oraz zbadania ewentualnego wpływu prof. Manfreda Lachsa na rozwój prawa morza poprzez analizę zapadłych przy jego udziale orzeczeń MTS²⁴.

Ostatniemu z paneli pierwszego dnia konferencji zatytułowanemu „Problemy i kwestie sporne z zakresu międzynarodowego prawa morza”, przewodniczyła prof. UW dr hab. Katarzyna Myszone-Kostrzewa. Na panel ten składały się cztery wystąpienia. Pierwsze z nich, dotyczące sporów morskich z udziałem Polski, zostało przedstawione przez prof. Akademii Marynarki Wojennej dr. hab. kmdr. Dariusza Bugajskiego²⁵. W następnym referacie prof. dr hab. Paweł Czubik zajmował się konsekwencjami prawnomiędzynarodowymi pojawienia się nowych wysp na morzu pełnym²⁶. Następnie prof. dr hab. Maciej Perkowski oraz mgr Wojciech Zoń rozpatrywali konsekwencje prawne otwarcia kanału na Mierzei Wiślanej w świetle koncepcji „Rights of Nature” i zasady dobrego sąsiedztwa²⁷, a na zakończenie pierwszego dnia konferencji Ambasador Tomasz Łukaszuk przedstawił sylwetkę i prace poświęcone analizie sporów morskich, autorstwa swojego ojca, prof. dr. hab. Leonarda Łukaszuka, zmarłego w 2017 roku²⁸.

Drugi dzień konferencji także obrodził interesującymi analizami naukowymi. Oprócz wskazanego już panelu odnoszącego się do kwestii szczegółowych prawa ochrony środowiska morskiego, dotyczył on głównie zagadnień bezpieczeństwa rozumianego zarówno jako bezpieczeństwo na morzu (ang. *maritime safety*), jak i bezpieczeństwo morskie (ang. *maritime security*).

Pierwszy z tych paneli poprowadzony został przez prof. K. Karskiego, a znalazły się w nim oprócz wystąpienia prof. UMK dr. hab. Michała Balcerzaka poświęconego sylwetce i dorobkowi zmarłego w 2020 roku prof. dr. hab. Janusza Symonidesa²⁹, referaty dotyczące wykorzystania technik satelitarnych dla zapewnienia

23 Dr Oktawian Kuc (UW), *Repcja orzecznictwa MTS przez sądy krajowe w dziedzinie międzynarodowego prawa morza*.

24 Dr hab. Aleksander Gubrynowicz (UW), *Through the lens of the international general rules. What was Judge Manfred Lachs' role in developing the Law of the Sea?*

25 Prof. AMW dr hab. Dariusz Bugajski, *Spory morskie z udziałem Polski*.

26 Prof. dr hab. Paweł Czubik (UEK), *Insula in mari nata – problem prawa międzynarodowego nie tylko teoretyczny*.

27 Prof. dr hab. Maciej Perkowski, mgr Wojciech Zoń (UwB), *Przekop Mierzei Wiślanej w świetle koncepcji „Rights of Nature” i zasady dobrego sąsiedztwa*.

28 Amb. Tomasz Łukaszuk (UW), *Aksjologia międzynarodowego prawa morza w kontekście rozwiązywania konfliktów i sporów w XXI wieku – rozważania na kanwie dorobku prof. Leonarda Łukaszuka*.

29 Prof. UMK dr hab. Michał Balcerzak, *Prawnik, ekspert i arbiter: o dorobku profesora Janusza Symonidesa w dziedzinie prawa morza*.

bezpieczeństwa na morzu autorstwa prof. Katarzyny Myszonej-Kostrzewy³⁰ oraz statusu morskich statków autonomicznych i bezzałogowych³¹, a także ochrony porzuconych marynarzy³². Drugiemu panelowi przewodniczył prof. Dariusz Bugajski. Przedstawiono w nim szeroki wachlarz zagadnień dotyczących bezpieczeństwa morskiego. Od rozważań podjętych z punktu widzenia nauk o bezpieczeństwie, co do możliwości przeciwdziałania incydentom morskim o charakterze hybrydowym zaprezentowanych przez przedstawionych przez prof. dr. hab. Piotra Mickiewicza, który nawiązał do niezwykle aktualnego wówczas wydarzenia związanego z wybuchem koło rurociągu Nord Stream II³³ i scharakteryzowania roli administracji morskiej w procesie zapewniania bezpieczeństwa omówionej na przykładzie Polski przez kpt. ż.w. Macieja Jeleniewskiego³⁴, do analiz dokonywanych z punktu widzenia prawa międzynarodowego. W tej części panelu przedstawiono wystąpienie prof. WSPol dr. hab. Tomasza Aleksandrowicza poświęcone prawnomiędzynarodowym aspektom zwalczania terroryzmu morskiego³⁵ oraz referat dr hab. Justyny Nawrot poświęcony współczesnym zmianom koncepcji bezpieczeństwa morskiego³⁶.

Ostatni panel konferencji poświęcony został prawom państw do dostępu i eksploatacji mórz. Prowadził go Wiceprzewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji prof. T. Kamiński. W panelu tym oprócz referatu poświęconego statusowi rurociągów podmorskich autorstwa mgr. Rafała Szewczyka, wskazanego już przy okazji omawiania wystąpień nawiązujących do ochrony środowiska morskiego, uczestnicy konferencji wysłuchali referatu poświęconego problemom państw śródlądowych z realizacją prawa dostępu do morza przedstawionego przez dr. Dejana Marolova³⁷. Wiarygodności prezentowanym w tym zakresie

30 Prof. UW dr hab. Katarzyna Myszonej-Kostrzewa, *Techniki satelitarne a bezpieczeństwo na morzu*.

31 Dr Barbara Sępień (UJ), *Morskie statki autonomiczne i bezzałogowe w świetle Konwencji o prawie morza z 1982 roku: Analiza regulacji prawnomiędzynarodowych dotyczących bezpiecznego obsadzenia statku załogą*.

32 Dr Joanna Markiewicz-Stanny (UZ), *Ochrona porzuconych marynarzy w standardach międzynarodowych*.

33 Prof. dr hab. Piotr Mickiewicz (UG), *Przeciwdziałanie incydentom morskim o charakterze hybrydowym w świetle Konwencji UNCLOS. Uwarunkowania prawne i postulowany system szkolenia w MW RP*.

34 Kpt. ż.w. Maciej Jeleniewski (wicedyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni), *Rola administracji morskiej RP w zakresie bezpieczeństwa morskiego w kontekście obowiązków państwa – strony UNCLOS*.

35 Prof. WSPol dr hab. Tomasz Aleksandrowicz, *Prawnomiędzynarodowe aspekty zwalczania terroryzmu morskiego. Uwagi de lege lata i de lege ferenda*.

36 Dr hab. Justyna Nawrot (UG), *(R)ewolucja koncepcji bezpieczeństwa morskiego*.

37 Dr Dejan Marolov (Uniwersytet Goce Delczewa w Sztip), *Land-locked States right of access to the sea*.

problemom z pewnością nie umniejszał fakt, iż dr D. Marolov przybył z Macedonii Północnej i problemy państw śródlądowych nie były dla niego bynajmniej zagadnieniem abstrakcyjnym. Kolejny referat został poświęcony próbie odpowiedzi na niezwykle aktualne w świetle agresji rosyjskiej wobec Ukrainy pytanie o dopuszczalność zamknięcia przez Turcję przejścia przez cieśniny dla rosyjskich okrętów wojennych³⁸. Ostatni zaś dotyczył porównań pomiędzy statusem prawnomiędzynarodowym Obszaru i morza pełnego a statusem Cyberprzestrzeni, dokonywanych w kontekście rozważań nad bezpieczeństwem podmorskich kabli światłowodowych³⁹.

Na zakończenie panelu głos zabrał prof. T. Kamiński, który krótko podsumował Konferencję, a następnie dokonał jej zamknięcia, dziękując przybyłym za wytrwałość i uczestniczenie w obradach.

Organizatorom konferencji jest przy tym niezwykle miło, że odniesienia do niej i sympatyczne relacje z jej przebiegu znalazły już odzwierciedlenie w wypowiedziach naukowych wybitnych prawników, w tym m.in. artykule prof. dr. hab. Zdzisława Brodeckiego, który ukazał się drukiem w „Prawie Morskim”⁴⁰.

CYTOWANIE

Kamiński T., Karski K., Międzynarodowa Konferencja Naukowa „40 lat konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza – bilans i perspektywy”, Uniwersytet Warszawski, 29–30 września 2022 roku, „Acta Iuris Stetinensis” 2023, nr 2 (vol. 43), 223–232, DOI: 10.18276/ais.2023.43-14.

38 Dr Iryna Kozak-Balaniuk (KUL), *Can Turkey legally close the passage through Turkish Straits for Russian warships due to Russian military aggression against Ukraine?*

39 Dr Piotr Kobielski (WAT), *Cyberprzestrzeń a Obszar i morze pełne. Podobieństwa i różnice statusu prawnomiędzynarodowego w kontekście rozważań nad bezpieczeństwem podmorskich kabli światłowodowych.*

40 Z. Brodecki, *Refleksje z okazji jubileuszu konstytucji mórz i oceanów*, „Prawo Morskie” 2022, t. XLIII, s. 85–102, DOI: 10.24425/pm.2022.143407.